

El Pla

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Sector nord-est del terme municipal
Emplaçament Carretera a l'Estany (C-59), al km. 49,5 camí direcció oest 200 m
Alçada: 732

Coordenades:

Latitud: 41.88848
Longitud: 2.10592
UTM Est (X): 425825
UTM Nord (Y): 4637781

Classificació

Número de fitxa 08258-178
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Segle XIV-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08258A004000080000AJ
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 25/02/2020 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions força grans, d'origen medieval, emplaçada a l'extrem d'una esplanada vora la riera de l'Estany. Consta d'un cos residencial principal de planta rectangular (de planta baixa més un pis i golfes) que té coberts al sud-est i al sud-oest (els primers formant un gran barri davanter), així com dues casetes

aïllades al nord. Aquestes casetes tot i que imiten l'estil tradicional són de construcció recent. En una d'elles, feta parcialment de maó, aprofita un cobert anterior. El cos principal de la masia és una construcció molt sòlida i de característiques homogènies, que podria datar-se al 1592, segons es desprèn de la inscripció d'una llinda. En aquest cos el parament dels murs és de qualitat, fet amb carreus petits disposats en filades. La façana principal, encarada al sud-est, no és del tot simètrica. S'articula en base a diverses finestres a alçades diferents i té un portal adovellat lleugerament descentrat. En una de les finestres s'hi pot veure una curiosa llinda que podria fer al·lusió al molí que aquest mas tenia a la riera que passa a la vora. Concretament, les marques gravades podrien fer referència a les dues moles del molí. Totes les finestres de la casa són emmarcades amb llindes i brancals de pedra, en alguns casos decorades amb motllures, i a la part baixa hi trobem nombroses espitlleres. Posteriorment s'hi afegí un cos adossat a l'angle de ponent. Tot el conjunt que forma la part antiga ha conservat molt bé els volums i les característiques constructives originàries, sense alteracions modernes. En aquest sentit és un bon exemple de masia desenvolupada molt precoçment, entorn del segle XVI.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 71 (Pla Especial Urbanístic 2011)

L'edifici presenta les següents inscripcions:

Llinda a la façana nord-oest: 1592

Llinda a la façana nord-est: 1700

A la dovella central de la caseta nord: Joan Pla 1644. Aquest portal dovellat procedeix del molí del Visó o del Pla, situat vora la casa.

Història

Aquest mas és d'origen medieval i les primeres notícies que en coneixem són del segle XIV. El 1376 surt esmentat Berenguer del Pla en una reunió dels caps de casa de la parròquia de Sant Feliu de Terrassola. Cal suposar que era l'hereu del mas en aquest moment. I uns anys més tard, el 1394, ja és Bernat des Pla qui va assistir a una altra reunió de veïns, en aquest cas per tractar de la redempció del terme d'Oló. En el fogatge de 1515 hi consta "lo mas del Pla", dins de la parròquia de Sant Feliu de Terrassola, i en el fogatge de 1553 hi apareix Joan Pla. De totes aquestes dades se'n desprèn que la família de cognom Pla habitava la casa des de l'època medieval.

Diverses inscripcions de la casa ens informen sobre l'evolució de la construcció. El cos principal sembla que va quedar configurat en una època força primerenca, entorn del 1592. L'any 1644 l'hereu devia ser Joan Pla. La informació prové d'una dovella que era originària del molí que tenia el mas. El 1700 s'hi devien fer reparacions menors, tal com sembla suggerir la inscripció d'una finestra. En canvi, durant el segle XIX no sembla que s'hi fessin gaires obres ni ampliacions.

A la riera denominada del Molí, que passa vora aquest mas, hi ha tres molins fariners. Dos d'ells en troben molt junts uns 700 m riera avall i s'han denominat Molí del Pla 1 i Molí del Pla 2. Semblen força antics i daten com a mínim del 1739, segons una llinda. Un altre molí es troba a l'alçada de la masia del Pla, i era conegut com a molí del Visó o del Pla. Aquest tenia una inscripció a la dovella del portal que deia "Joan Pla, 1644" i que ara es troba fora de lloc. No sabem si els dos primers molins pertanyien al Pla, però ben segur que el tercer i més proper a la masia sí, i devia construir-lo l'aleshores propietari, Joan Pla. A més, una curiosa llinda que es troba al mas sembla fer referència a les moles del molí.

No sabem fins quan la família Pla va estar al front del mas. En un llistat de cases rurals de 1930 consta que la masia el Pla estava habitada. Ja més entrat el segle XX, els propietaris eren la família Bigas, que residia a Centelles, mentre que el mas era habitat per masovers. Pels volts de 1980 van instal·lar-se un temps a la masia, i pels volts de la dècada del 2000 van restaurar el conjunt. Aleshores van aixecar una casa de pedra

de nova construcció que imita l'estil tradicional. La pedra la van extreure del molí del Visó o del Pla, incloent-hi les dovelles i la inscripció ja esmentades.

Bibliografia

AYMAMÍ DOMINGO, Gener; PALLARÈS-PERSONAT, Joan (1994). Els molins hidràulics del Moianès i de la riera de Caldes. Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya; Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 30.

PLADEVALL, Antoni; FERRER, Llorenç i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 62, 64, 71, 107, 108.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 71.

